

روایت باورهای مردم از رادیو

سید حسن اسماعیل پور، گوینده برنامه/عکس: روزنامه صومالی رادیو جوان

وقتی به استودیوی پخش رادیو جوان می‌رسم، از صدای چهچهه بلبلان و جیک جیک گنجشکان که با خوشحالی از این شاخه به آن شاخه می‌پرند و آن طرف تر صدای کلاغی به گوش می‌رسد متوجه می‌شوم گوینده‌باز یگران برنامه مشغول اجرای نمایش هستند.

از زهره عبدالرحیم سردبیر برنامه «رو موج ما بمون» می‌پرسم، چرا برنامه بدون آرم شروع می‌شود او می‌گوید: برنامه متفاوت تر از همه برنامه‌های رادیویی بدون آرم و با یک قطعه نمایشی و افکتی که نشان می‌دهد در یک فضایی باز مثل پارک است، شروع می‌شود. چون می‌خواستم مردم را ترغیب کنم تا بیشتر به فضاهای تفریحی بیایند. بنابراین یک فضای از محیط باز، شاد و تفریحی ایجاد کردم.

علیرضا محمدنیادر تکمیل صحبت‌های عبدالرحیم می‌گوید: «چون در برنامه آرم مشخصی نداریم در آرم با استفاده از موسیقی محیطی فضای مشابه نام برنامه را که فضای پارک است، تداعی می‌کنیم.»

بیان اندیشه در فضایی شاد

وقتی از علیرضا محمدنیا، تهیه‌کننده در خصوص کار کردن در فضایی شاد با محوریت اندیشه می‌پرسم، او می‌گوید: کار کردن در فضایی شاد با محوریت اندیشه کار نویسندگی و سردبیری را سخت تر می‌کند، چون محتوای اندیشه‌ای معمولاً به تفکر نیاز دارد. ما سعی می‌کنیم برنامه در قالبی ارائه شود که محتوای اندیشه‌ای در طول برنامه آفندر تکرار شود که شنونده دریافت مناسبی داشته باشد.»

می‌پرسم در این برنامه از چه موسیقی‌هایی استفاده می‌کند که توضیح می‌دهد: رو موج ما بمون یک جنگ رادیویی است، ولی با محتوای اندیشه‌ای که در قالب اجراهای شاد با فضاهای موسیقی شاد عرضه می‌شود. معمولاً با شنیدن این که برنامه اندیشه محور است تصور می‌شود برنامه‌های اندیشه‌ای حتماً فضای موسیقی اندیشه‌ای - عرفانی و باریتمی آرام باید ارائه شوند، ولی ما در این برنامه سعی نداریم زیاد پایبند به این شرایط باشیم. ما می‌کشیم محتوای اندیشه‌ای را با فضای شاد عرضه کنیم.

تهیه‌کننده «رو موج ما بمون» تصریح می‌کند: کسی که شنونده برنامه است تصور می‌کند ریتم همیشه همراه با بیس (ضرب) است، ولی تلاش می‌کنیم ریتم را بر اساس موسیقی ایرانی ایجاد کنیم، چون موسیقی ایرانی بخصوص موسیقی محلی از پتانسیل بالایی برای ایجاد فضای شاد و ریتم پر خور دارد است که در این برنامه از موسیقی ایرانی محلی و شاد استفاده می‌کنیم و کمتر توجه ما به موسیقی‌های غربی و تکنوست.

وقتی از پیوستگی برنامه می‌پرسم، محمدنیا می‌گوید: «معتقدم برنامه‌های بهترین است که فراز و فرودهای مناسب داشته باشد. به طور مثال چون هر کدام از آیت‌های برنامه به صورت بسته‌های گزارش نمایشی است، موسیقی محیطی و مناسب کفایت می‌کند و در بخش‌های نمایشی صرفاً از موسیقی متناسب با آن موضوع استفاده می‌شود. اما چون ما بخش‌های جدی و شاد را مکمل یکدیگر چیده‌ایم هر کدام فراز و فرودهای خودشان را دارند.»

نطق با باسلوق و فتدق

وقتی محمدنیا یک ترانه قشنگ و مهیج را پخش می‌کند در فرصتی که پیش می‌آید زهره عبدالرحیم، در خصوص محتوای این برنامه می‌گوید: رو موج ما بمون، یک برنامه عصرگاهی، تفریحی، اندیشه محور است که عصرهای جمعه ساعت ۱۷ به مدت یک ساعت و نیم پخش می‌شود.

او اشاره به آیت‌های برنامه می‌گوید: چون برنامه فانتزی است از چند عنوان فانتزی برای بخش‌هایمان

مخاطب است. ولی بازیگری در رادیو، تلویزیون و سینما یک وجه مشترک دارد. در همه آنها باید کاراکتر باورپذیر باشد. در سینما با توجه به این که مخاطب برای دیدن شما هزینه می‌پردازد و تصویر دارد، باورپذیری کاراکتر راحت تر است. در تلویزیون هم با توجه به تصویر داشتن بازیگر و ارتباطی که سال‌ها بین هر خانواده ایرانی و رسانه ملی برقرار شده باورپذیری شخصیت انجام می‌گیرد. اما با توجه به این که در دنیای فناوری و ارتباطات و وجود ابر رسانه‌ها شاید بتوان رادیو را رسانه‌ای کوچک در نظر گرفت که تنها ارتباطش با مخاطب از طریق صدا انجام می‌گیرد، تنها راه باورپذیری از طرف مخاطب توسط خود بازیگر صورت می‌پذیرد که معتقدم ۷۰ درصد آن ژنتیکی و ریشه‌ای است و بقیه آن مهارت اکتسابی است که یک بازیگر باید آن را فرا گیرد.

استفاده از ادبیات محاوره‌ای

روح‌الله کمانی بازیگر رادیو، تئاتر، تلویزیون و سینما معتقد است: «بازیگری موفق است که بتواند از ابزارهای حسی بدن و بیانش بهترین استفاده را بکند. وقتی کسی در رادیو کار می‌کند، می‌تواند روی بیانش تمرکز داشته باشد.»

او ادامه می‌دهد: «فضای رادیو را دوست داشتم و بیشتر مواقع شنونده آن بودم، ولی وقتی وارد ادیو شدم از کار کردن در رادیو لذت بردم و خوشم آمد. چون می‌توانستم با صدایم با مخاطب ارتباط برقرار کنم.»

وقتی از کمانی می‌پرسم: ابتدای برنامه چطور با مخاطبان خود ارتباط برقرار می‌کنید، توضیح می‌دهد: در صحبت‌هایم هیچ وقت نمی‌گویم من گوینده هستم. می‌گویم من هم یکی هستم مثل شما که در رادیو هستم. بیشتر از ادبیات محاوره‌ای استفاده می‌کنم. گاهی متن را بالا و پایین کرده تا به آن گفتار خوب برسیم. ضمن این که از چارچوب متن خارج نمی‌شوم، اما تکیه کلام اضافه کرده یا تیترو لحن را عوض می‌کنم.»

یادآوری نیازهای جوانان

دکتر مهدی رسولی، نماینده نویس این برنامه می‌گوید: ورودیه برنامه فضا را برای طرح موضوع و سوالاتی که شنوندگان جواب آن را با پیامک اعلام می‌کنند، آماده می‌کند.

وقتی از او می‌پرسم در نوشتن دیالوگ‌های بازیگران چه مسائلی را مطرح می‌کنید، می‌گوید: در فضای نمایش‌ها که توسط بازیگران شاد و طنز بیان می‌شود، مسائل و مشکلات جامعه بیان می‌شوند، چون معتقدم در قالب طنز بهتر می‌توان مسائل را بیان کرد. وقتی از دکتر رسولی در خصوص شعرهایی که در بخش شعر خوانی به صورت طنز خوانده می‌شود می‌پرسم، می‌گوید: گاهی شعرها را خودم می‌سرایم. گاهی هم از آثار شاعرانی همچون زری نصرآباد و امید مهدی نژاد استفاده می‌کنم. در ضمن بخش پیام‌های بازگانی را خودم می‌نویسم. در این بخش سعی می‌کنم ذهن مخاطب را با تقاضاها و عرضه کاذبی که پیرامون موضوع برنامه در جامعه وجود دارد، آشنا کنم.

فرزانه ناظری، نویسنده ضمن اشاره به خصوصیت برنامه می‌گوید: با این که رو موج ما بمون از گروه اندیشه پخش می‌شود، ولی سعی کرده‌ایم یک برنامه تفریحی و شاد را طراحی کنیم ضمن این که در نمایه اندیشه‌ای و تفکری در آن بگو و بخندای جوان امروز، شیطنت‌ها، سوال‌ها و خوشی‌هایش گنجانده شود.

می‌پرسم متن‌های ورودیه بر چه اساسی نوشته می‌شود می‌گوید: متن‌هایی شاد است، ضمن این که یکسری از مطالب و موضوعات برنامه در همان فضای اول برنامه نوشته می‌شود. همچنین چون برنامه لوکشین دارد به خاطر حفظ آن متن‌های فرمیک نیز بهره می‌بریم.

ناظری ادامه می‌دهد: سعی می‌کنم بیشتر مطالبی را که می‌نویسم نیاز جوان امروزی را برآورده کند، بنابراین طی صحبت‌هایی با سردبیر و جو یا شدن خط فکری به گونه‌ای می‌نویسم که به مذاق من جوان نیز خوش آید.

زهره زمانی

می‌گوید: متن‌ها طوری نوشته شده که به گوینده جای مانور می‌دهد تا بتواند در فضاهای مختلف اجرای متفاوتی داشته باشد و اگر او بداهه می‌گوید در راستای همان متن است و نویسنده از قبل فضا را آماده کرده است. یعنی این طور نیست که یک خط نوشته بدهند و بخواهند ده خط را خودت اضافه کنی.

اسماعیل پور که کارش را سال ۱۳۷۹ در مرکز مازندران شروع کرده و از اواخر سال ۱۳۸۷ در شبکه جوان با برنامه‌های مختلفی همچون تیپ داغ، معمولی نیست، اینجا شب نیست بامداد پنجشنبه، برنامه ورزشی ساعت ۱۱ صبح همکاری کرده است طنز را یکی از قوی‌ترین و کارآمدترین ساختارهای بیان ادبی و هنری می‌داند که از گذشته‌های دور تا امروز در بسترهای متفاوت فرهنگی و اجتماعی، در کار ساماندهی ارتباطات میان فردی و گروهی بشو بوده و معتقد است: طنز، از سویی قرباتی نزدیک با فکاهه و کمیدی، شوخی و مطایبه و هزل و نیز بذله‌گویی دارد. از سوی دیگر، طنز با آنچه در ادبیات ما با عنوان هجو و ریشخند شناخته شده نیز مرتبط است. طنز را می‌توان بیان شاد و نشاط آور ناملازمات، دشواری‌ها و تیرگی‌ها با هدف برانگیختن توجه انتقادی مخاطبان دانست.

وقتی از او می‌پرسم یک گوینده با چه ابزاری می‌تواند شخصیت خودش را برابز کند، می‌گوید: برای این کار چند نکته لازم و ضروری است: طبیعی بودن، سرزنده بودن، دوست بودن با شنونده، انعطاف‌پذیری و خلاقیت. گوینده باید دارای بیان خوبی باشد. بیان یعنی سلامت اندام‌های گفتاری و دیگری درک درست از بیان. گوینده‌ای هنگام اذان با یک صدای محزون می‌گوید به لحظات ملکوتی اذان نزدیک می‌شویم... کلمه ملکوت یعنی باز شدن درهای آسمان برای پذیرش دعا. این اتفاق خوب و بزرگی است، پس چرا باید آن را با صدای غم‌انگیز و محزون اعلام کنیم.

باورپذیری بازی

سجاد شهرابی (بازیگر) که از ابتدای برنامه رو موج ما بمون همکاری‌اش را با این تیم شروع کرده است، می‌گوید: در سری دوم برنامه مشتوق رادر ۲ بخش با ۲ نوع آرم طراحی کردم. در مشتوق ۲ کاراکتر ۲ خبر ضد و نقیض در مورد یک موضوع را توضیح می‌دهند که شخصیت مثبت خبر خوب و شخصیت منفی عکس آن خبر را می‌خواند که در دو بسته متفاوت پخش می‌شود.

شهرابی که ۳ سال است در رادیو بازی می‌کند به تفاوت بازیگری و گویندگی در این رسانه اشاره کرده و می‌گوید: «گوینده کسی است که لحن رسمی‌تری را اجرا می‌کند و او برای آنتن هر شبکه رادیویی می‌تواند اعتبار باشد و صدای گوینده پل ارتباطی بین شبکه و

استفاده کرده‌ایم. «پاتوق» گزارشی از مراکز شهرستان‌هاست که به معرفی پاتوق‌های این مراکز، تفریحگاه‌ها و معرفی مشاهیر، شخصیت‌های دینی، آرامگاه و مقبره می‌پردازد و از گذراندن اوقات فراغت جوان‌های شهرستان‌ها صحبت می‌کند. در بخش «صندوق» ما با مردمان روستاها، آبادی‌های کوچک که به برنامه پیامک زده‌اند و جزو شنوندگان رادیو محسوب می‌شوند، تماس گرفته و آنها درباره اتفاقات روستا و خبری که رخ داده، صحبت می‌کنند. این بخش از برنامه برایشان خیلی جالب و جذاب است.

باسلوق بخش شیرین برنامه است که در آن با یک هنرمند، بازیگر، شاعر، نویسنده، فیلسوف حتی ورزشکار گفت و گو می‌شود. در بخش «نطق» خبرهای دانشجویی همچون مشکلات انتقالی، تحصیلی و خبرهای جوان توسط با یک مینایی خوانده می‌شود. سجاد شهرابی، آیت «مشتوق» را در دو جای برنامه اجرا می‌کند. به خاطر کمبود وقت کمتر بخش «فتدق» را اجرا کرده‌ایم. بیشتر، این آیت در ایام خاص همچون ولادت ائمه (علیه‌السلام) پخش می‌شود.

این سردبیر در خصوص خلاقیت بازیگران نمایشی برنامه می‌گوید: نمایش‌هایی که ۲ بازیگر برنامه با خلاقیت‌های لحظه‌ای خود اجرا می‌کنند خیلی مورد توجه و استقبال مخاطب قرار می‌گیرد تا حدی که در تلفن‌ها کاملاً مشخص است.

وقتی از عبدالرحیم در خصوص موضوعات برنامه می‌پرسم می‌گوید: موضوعات برنامه کاملاً فانتزی هستند: موضوعاتی مثل زنگ، قصه، چهارچوب، نیاز. همچنین با توجه به مناسبت‌هایی که در آن روز داریم موضوع را انتخاب می‌کنیم. چاشنی طنز در این برنامه که به ۳ قسمت «دین و زندگی»، «دین و هنر» و «دین و اندیشه» تقسیم می‌شود، وجود دارد. ولی بخش‌هایی بسیار جدی و مفهومی در برنامه نیز هستند.

سردبیر این برنامه ادامه می‌دهد: قلقلک دادن باورهای مذهبی مردم کمی سخت بود آن هم با یک جنگ فانتزی عصرگاهی! می‌خواستم با مخاطب جوان خودم از اخلاق، خدا و دین صحبت کنم، طوری که این تصور ایجاد نشود من برنامه‌ساز از بالا به موضوعات نگاه کرده و می‌خواهم او را نصیحت کنم. دوست دارم مخاطبم را تا پایان برنامه حفظ کنم.

متن و مانور گوینده

سید حسن اسماعیل پور (گوینده) می‌گوید: مادو نفریم، یک گوینده و یک مجری بازیگر. چون فرم برنامه به صورت یک بسته‌بسته دو نفره است من با روح‌الله کمانی در قالب‌های مختلف برنامه را اجرا می‌کنیم. اسماعیل پور با اشاره به متن‌ها و مطالب برنامه